

Mi lesz „veled” EVA?

Az egyszerűsített vállalkozói adó 2009.évre tervezett változása és hatásai
(esettanulmány)

Készítette: Sinka Jánosné
közgazdász, adószakértő

2009. január 1-től 40% lesz az EVA (?)

Szakmai körökben és a médiában felröppent a hír, hogy a kormány terve szerint az EVA mértékét 25%-ról 40%-ra emeli.

Az idősebbek talán még emlékeznek Hofi Géza több, mint húszéves, szeniális kabaréjelenetére, melyben az áremelkedéseket azzal magyarázza, hogy a kormány beépített emberei figyelik, és jegyzetelik, miről beszélgetnek a kisemberek, szerintük minek fog az ára emelkedni. Remek ötlet, mondja a kormány, és valóban megemeli a szóban forgó cikkek árát...

Nos, tartok tőle, hogy valahogy így lesz ez az EVA-val is. Ha már rebesgetik...

Amellett, hogy már a korábbi 5 százalékpontos emelés is alaposan felborzolta az érintett vállalkozások tulajdonosainak kedélyét, kérdés, hogy ez a változás – amennyiben a tervből valóság lesz – hoz-e számottevő hasznot a költségvetésnek, vagy sokkal inkább a feketegazdaságot izmosítja majd.

A vállalkozó persze nem mészlik el a költségvetés helyzetén, sokkal inkább a maga zsebét igyekszik – érthető módon – védeni.

A magyar vállalkozói létben egyébként is van valami „hamleti”, de most valóban itt a kérdés: „EVA vagy nem EVA?”

Tegyük hozzá, hogy jövőre minden valószínűség szerint a céges autók költségeinek elszámolását is alaposan megnyirbálja az adótörvények tervezett változása. Olyannyira alaposan, hogy a cégautóhoz kapcsolódó költségeket egyáltalán nem lehet majd az adóalappal szemben figyelembe venni. Csekély vigasz, hogy útnyilvántartást sem kell majd vezetni..

Ennek fényében még inkább érdemes közelről megvizsgálnunk a kérdést, „evásnak lenni vagy nem lenni”...

Az alábbiakban egy Bt adatait elemezve próbálunk dűlőre jutni a kérdésben, és támpontot adni az ügyben érintett vállalkozásoknak. Az esettanulmány számításai segítséget nyújthatnak a vállalkozói személyi jövedelemadó hatálya alá tartozó, illetve ennek hatálya alá visszalépni szándékozó evás egyéni vállalkozóknak is, mivel esetükben az adóztatás struktúrája és az elvonások százalékos mértéke egyező.

Emlékeztetőül: az EVA „kiváltja” a társasági adót, az Áfát, a cégautóadót, illetve egyéni vállalkozók esetében a vállalkozói személyi jövedelemadót, a vállalkozói osztalékalap utáni személyi jövedelemadót, illetve az átalányadót.

EVA vagy Tao.? Esettanulmány

Az Ügyeske Bt 2008. évi gazdasági adataiból az alábbiakat ismerjük:

- éves bruttó árbevétel 19,2 M Ft,
- realizált, az adóalapot csökkentő költségei az árbevétel
 - a) 10%-a,
 - b) 20%-a,
 - c) 40%-a,
 - d) 60%-a

- a költségeinek 50%-a tartalmaz levonható Áfát,
- a Bt kettős könyvvitelt vezet,
- az eredménytartalék 2008. január 1-i egyenlege 650.000,-Ft, mely már évás időszakból származik, lekötött tartalék, értékelési tartalék nincsen.
- jegyzett tőke 3.000.000,-Ft, a saját tőke 2008. január 1-én 3.650.000,-Ft,
- a Bt-nek két tulajdonosa van (tulajdoni arányuk 50%-50%), biztosítással járó jogviszonyaikban összesen, fejenként 82.800,-Ft egészségbiztosítási járulékot a foglalkoztató megfizetett, így a 14%-os eho maximuma $(450.000 - 82.300 =) 367.700,-Ft$
- a 2008-ban keletkezett adózott eredmény egészét kiveszük osztalékként, így 25%-os és 35%-os adókulcs alá eső osztalékadóalap egyaránt van, az eho 14%.

Előjáróban néhány fontos számviteli és adózási tudnivaló az e területen laikus ügyvezetők, cégtulajdonosok számára (azért, hogy ne csak a könyvelőjük értse a számításokat).

Az osztalékként kifizethető összegre a számviteli törvény korlátot szab (egyéni vállalkozók nem tartoznak e törvény hatálya alá, számukra az SZJA-tv. az irányadó, mely ilyesfajta korlátozást nem fogalmaz meg). A tárgyévi adózott eredmény (illetve a szabad eredménytartalékkal kiegészített tárgyévi adózott eredmény) akkor, és csak addig a mértékig fizethető ki osztalékként, ha a lekötött tartalékkal és az értékesítési tartalékkal csökkentett saját tőke összege az osztalék kifizetése után sem csökken a jegyzett tőke összege alá (Szt. 39.§.(3) bek.)

Az Ügyeske Bt-nek jelen esetben 3.000.000,-Ft a jegyzett tőkéje, saját tőkéje 3.650.000,-Ft. Értékelési tartalékként, lekötött tartalékként nyilvántartott összeg könyveiben nem szerepel. Ha a 2008. évi adózott eredményét teljes egészében kifizeti osztalékként, saját tőkéje akkor sem csökken a jegyzett tőke összege alá. 2008. évi mérleg szerinti eredménye (adózott eredmény csökkentve az osztalékkal) jelen esetben nulla lesz – ezt, illetve ennek egy részét vezetné át eredménytartalékba - mely része a saját tőkének – ha nem fizetne osztalékot, illetve az adózott eredmény egy részét a tulajdonosok visszaforgatnák a vállalkozásba és nem az egészet vennék fel osztalék címén. Így saját tőkéje marad 3.650.000,-Ft az osztalék kifizetése után, és ez meghaladja a jegyzett tőke (3.000.000,-Ft) összegét.

Az osztalékot terhelő SZJA 25%-os, illetve 35%-os kulccsal terheli az osztalékot. A társaság tulajdonosai vagyoni betétjük arányában megállapított osztalékuk 30%-ának megfelelő összegre fizetnek 25% adót, az e feletti részre pedig 35%-ot. Az SZJA-tv. előírása szerint tehát a vállalkozás saját tőkéjének az értékelési tartalékkal csökkentett részéből, az adott tulajdonos vagyoni betétje arányában számított összeg 30%-a adózik 25%-os adókulccsal.

Jelen esetben az Ügyeske Bt nem tart nyilván értékelési tartalékot. A saját tőke 3.650.000,-Ft. A Bt-nek két tulajdonosa van, tulajdoni arányuk 50%-50%. Azaz fejenként $(1.825.000 * 0,30 =) 547.500,-$

Ft osztalék után 25% adót, míg az e feletti részre 35% adót fizetnek. Az osztalékot az SZJA-tv. a külön adózó jövedelmek körében vonja adózás alá, így azokat a munkabérrrel, a személyes közreműködésért kifizetett tagi jövedelemmel nem kell összevonni. Az osztalék egésze jövedelem, költségeket, költségátalányt levonni belőle nem lehet (SZJA-tv. 66.§.). Az osztalék után TB-járulékot sem kell fizetni, így e jövedelem nem képezi az egészségbiztosítási ellátások (táppénz, gyed) alapját sem.

Ellenben *14%-os mértékű egészségügyi hozzájárulás* terheli az osztalék adóalapot képező összegét (azaz nem vonható le az adóteher a járulék alapjából). Ennek a járuléknak van éves maximuma, ez (2008-ban) 450 ezer Ft. E felett akkor sem kell 14%-os egészségügyi hozzájárulást fizetni, ha egyébként az osztalék 14%-a több, mint 450 ezer Ft. Továbbá a 450 ezer forintos keretbe beleszámít a munkáltató, kifizető által megfizetett 5%-os mértékű egészségbiztosítási járulék, az egészségügyi szolgáltatási járulék (2008-ban havi 4.350,-Ft, az „eltartottak” fizetési kötelezettsége), valamint az egyszerűsített közteher-viselési hozzájárulásban egészségbiztosítási járulékként megfizetett rész. A kapcsolódó szabályokat az 1998/LXVI. tv. 3.§.(3) bekezdése részletezi.

Esettanulmányunkban a tulajdonosok után a foglalkoztató (ez nem feltétlenül az Ügyeske Bt) már a minimum járulékalap (2008-ban 138 ezer Ft/ hó/fő) után 82.800,-Ft / fő egészségbiztosítási járulékot megfizetett. Így az osztalékot esetükben csak a 450.000,-Ft és a 82.800,-Ft közötti különbség erejéig kell (fejenként) megfizetniük, függetlenül attól, hogy a reájuk eső osztalék 14%-a ettől lényegesen magasabb összeg. A járulékot – az adóhoz hasonlóan- az osztalékból vonják le, az a magánszemélyt terheli és nem az osztalékot kifizető társaságot

A) eset

adatok ezer forintban

<i>Megnevezés</i>	<i>EVA</i>	<i>Tao</i>
Bruttó árbevétel	19.200	19.200
Fizetendő Áfa	-	3.200
Fizetendő EVA (40%)	7.680	-
Vállalkozás érdekében felmerült költségek	1.920	1.760
Levonható Áfa	-	160
Áfa-fizetési kötelezettség	-	3.040
Tao + különadó (20%)	-	2.848
Kivett osztalék, adózás előtt	9.600	11.392
osztalékadó	-	3.878
14% eho	-	736
Összes kötelezettség	7.680	10.502
Összes kötelezettség és nettó osztalék aránya	0,8	1,55

B) eset*adatok ezer forintban*

<i>Megnevezés</i>	<i>EVA</i>	<i>Tao</i>
Bruttó árbevétel	19.200	19.200
Fizetendő Áfa	-	3.200
Fizetendő EVA (40%)	7.680	-
Vállalkozás érdekében felmerült költségek	3.840	3.520
Levonható Áfa	-	320
Áfa-fizetési kötelezettség	-	2.880
Tao + különadó (20%)	-	2.496
Kivett osztalék, adózás előtt	7.680	9.984
osztalékadó	-	3.385
14% eho	-	736
Összes kötelezettség	7.680	9.497
Összes kötelezettség és nettó osztalék aránya	1,0	1,62

C) eset

adatok ezer forintban

<i>Megnevezés</i>	<i>EVA</i>	<i>Tao</i>
Bruttó árbevétel	19.200	19.200
Fizetendő Áfa	-	3.200
Fizetendő EVA (40%)	7.680	-
Vállalkozás érdekében felmerült költségek	7.680	7.040
Levonható Áfa	-	640
Áfa-fizetési kötelezettség	-	2.560
Tao + különadó (20%)	-	1.792
Kivett osztalék, adózás előtt	3.840	8.960
osztalékadó	-	3.027
14% eho	-	736
Összes kötelezettség	7.680	8.115
Összes kötelezettség és nettó osztalék aránya	2,0	1,56

D) eset

adatok ezer forintban

<i>Megnevezés</i>	<i>EVA</i>	<i>Tao</i>
Bruttó árbevétel	19.200	19.200
Fizetendő Áfa	-	3.200
Fizetendő EVA (40%)	7.680	-
Vállalkozás érdekében felmerült költségek	11.520	10.560
Levonható Áfa	-	960
Áfa-fizetési kötelezettség	-	2.240
Tao + különadó (20%)	-	1.088
Kivett osztalék, adózás előtt	0	4.352
osztalékadó	-	1.414
14% eho	-	609
Összes kötelezettség	7.680	5.351
Összes kötelezettség és nettó osztalék aránya	0	2,30

Összegzés

Amint a számítások is tanúsítják, a társaságnak 20 millió forinthez közeli árbevétel esetében akkor érdemes a társasági adó hatálya alatt maradnia, illetve visszalépni ezen adó hatálya alá, ha az adóalappal szemben érvényesíthető költségei legalább az árbevétele 50%-60%-át eléri. Ezt el nem érő költségszint esetében az EVA akkor is kifizetődőbb, ha a jelenlegi 25%-os mértékéhez képest 15 százalékpontos emelés történik.

Azok a vállalkozások, amelyeknek árbevétele nem haladja meg a 4 – 5 millió forintot, továbbá legalább egy alkalmazottjuk, tagjuk van, aki után a minimum járulékalap után megfizetik a járulékokat, a társasági adózással járnak jobban, hiszen már a munkabérrel, tagi jövedelemmel és az ezt terhelő, költségként elszámolható közterhekkkel elérik az 50%-os költségszintet, melynél a társasági adózás a „kifizetődőbb”. E feletti, de 20 millió Ft alatti éves árbevétel esetében a költségszinten túl azok összetétele (levonható áfát tartalmaz-e vagy sem) is befolyásolja a kötelezettségek alakulását. A társasági adót, illetve az EVÁ-t nem érinti, de az érintett magánszemélyek zsebében igen. A tagi jövedelemként felvett – és így az összevont adóalap részeként adózó- összeg nagysága: ez a társaságnak elszámolható költség, viszont annak, aki kapja, adóalap. A magánszemélyek, valamint az egyéni vállalkozók esetében még a különadó-fizetési kötelezettség is felmerülhet: az összevont adóalapba tartozó jövedelmek esetében a nyugdíj-járadékfizetés felső határát (2008-ban 7.137.000,-Ft) meghaladó rész után (2006/LIX.tv.).

Fenti példák segítségével, vállalkozása konkrét számadatainak ismeretében ki-ki elvégezheti a döntéshez szükséges számításokat. Annak érdekében, hogy egy-egy az átlagostól eltérő, kirívóan jelentős vagy éppenséggel szerény éves tárgyévi (bázis) árbevétel hatását ellensúlyozzuk, célszerű a számításokat nem csak az idei év tényadataira alapozni, hanem több év (például a tárgyév és a megelőző három-négy év) adatainak átlagolt adataival is elvégezni.